

Magyar kulturális évad Németországban

Beszélgetés Mélyi Józseffel, az „Ungarischer Akzent” főkurátorával

A Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma márciusban minden művészeti és kulturális ágra kiterjedő rendezvénysorozatot indított Németországban. A két ország államfőjének védnöksége alatt zajló, másfél évre tervezett évad a korábban – Olaszországban, Franciaországban, Nagy-Britanniában, Hollandiában, Oroszországban – lezajlott rendezvénysorozatokhoz illeszkedik és a magyar kultúrára szeretné felhívni a németek figyelmét. A program háttéréről, a színhelyekről Mélyi József főkurátorral beszélgettünk.

– *Ungarischer Akzent, azaz magyar akcentus az évad neve. Hogyan született meg ez az elnevezés és mit akarnak ezzel kifejezni?*

– Az elnevezés Wilhelm Droste, a Goethe Intézetben működő Eckermann Café üzemeltetője találmánya. Az Akzent akcentust és hangsúlyt is jelent. A következő másfél évben kulturális hangsúlyokat szeretnénk érzékeltetni Németország különböző pontjain minden művészeti ágban. Így akarunk lehetőséget teremteni, a magyar művészek hosszabb távú németországi megjelenésére. Célunk a kortárs magyar kultúra különböző nézeteinek bemutatása, illetve a németek körében Magyarországról élő klisék („Piroska, paprika, pusztá...”) megváltoztatására.

– *Március 9-én, a berlini Collegium Hungaricum alapkövetételeivel kezdődött az évad. Hogy értékeli az eddigi rendezvények látogatottságát és visszhangját?*

Az eddigi rendezvényeknek eltérő fogadtatása volt. A megnyitó környéki eseményeken rendkívüli volt a sajtóvisszhang. Több mint száz újságcikk jelent meg, a német közszolgálati televíziók és rádiók is beszámoltak róla. Rendkívül látogatottak voltak a berlini Mesenapok rendezvényei. A felolvasásokon kétszáz-kétszázötvenen vettek részt. Baden-Württembergben óriási az érdeklődés a magyar kultúra iránt. Itt őszre tervezzük a programok súlypontját. Az ottani magyar intézet programjához illeszkedve, már voltak felolvasások. Ősszel hangsúlyos rendezvénysorozatot szeretnénk tartani az 1956-os évforduló jegyében.

– *Ha már itt tartunk: az őszi programok hangsúlyja 1956. A német értelmiség körében milyen szerepet játszik a magyar forradalom?*

– Ha német értelmiségiek Közép-Európáról gondolkodnak, vagy megjelenik egy összeállítás ennek a térségnek az utóbbi fél évszázados történelméről, az 1956-os magyarországi forradalom mindig kulcsszerepet kap benne. Németország volt akkoriban az egyik legfontosabb befogadó ország. Sokakban élnek még ezek az élmények és át is örökítették azokat.

– *Milyen további hangsúlyok lesznek a programokban?*

– Bartók Béla műveinek megjelenítése az egyik ilyen, hiszen ebben az évben ünnepeljük születésének 125. évfordulóját. A megnyitón a Csodálatos mandarin két zongorás változata hangzott el. A koncerteken Bartók-művek sorát tűzzük műsorra. Lesz

egy Mikrokozmosz-Marathon is, amelynek során különböző zongoristák majd nem az egész ciklust előadják majd. (Az egész programsorozat elnevezése is majd nem a Mikrokozmosz lett.)

Az őszi folyamán szintén hangsúlyt kap Pécs, mint 2010 európai kulturális fővárosa. Essent választották Európa másik kulturális fővárosává, ezért az október-december közötti esseni Fényheteknek (*Essener Lichtwochen*) a baranyai megyeszékhely lesz a vendége. Valószínűleg szorosabb kapcsolatok alakulnak majd ki Észak-Rajna-Vesztfália tartomány és a dél-dunántúli város között.

– *A programok Berlintonól Stuttgartig Németország számos városát érintik. Mi alapján választották ki a helyszíneket?*

– Egyrészt azok a városok jöhettek számításba, ahol hídfőállásaink vannak. A berlini Collegium Hungaricum kutatásaira és infrastruktúrájára, a stuttgarti Magyar Intézetre és a müncheni Főkonzulátusra támaszkodunk.

Másrészt olyan területeken is szeretnénk volna megjelenni, ahol a kultúra nagyon fontos, a magyar kultúra viszont nem nagyon ismert. Így került a képbe Észak-Rajna-Vesztfália és Észak-Németország (Hamburg és Bréma). 2007-ben ehhez a körhöz hozzájön majd Thüringia és Németország dél-keleti része (Drezda, Lipcse és Weimar). Jövőre thüringiai Szent Erzsébet (II. András király leánya) születésének 800. évfordulóját ünnepeljük. Ezért is tartjuk fontosnak, hogy ebben a tartományban is ott legyünk.

– *Van-e kisebbségi része a programoknak?*

– Ulmban a Donauschwäbisches Museumban kiállítás nyílik „Németek Magyarországon – Magyarok Németországban” címmel. Emellett elindítottunk egy testvérvárosi pályázatot a német-magyar testvérvárosoknak, amely keretében tizenötmillió forint keret biztosítunk a programjaikra. Külön hangsúlyt nem szeretnénk volna adni a kisebbségi érintkezésnek, azt gondoljuk ugyanis, hogy jól működő, intézményes kapcsolatokról van szó.

– *Mennyi pénz áll a rendelkezésükre? Elegendőek lesznek a források a következő évben?*

– Hányatott sorsú évről van szó. A minisztérium eredetileg ötszázmillió forintot szánt a 2006-os évre, amit tavaly októberben százhuszmillió forintra csökkentett. Ekkor kerültem a főkuratori tisztségbe, és a minisztériummal közösen megállapítottuk: eb-

ből a pénzből nem érdemes évadot szervezni. További tárgyalások, szakmai egyeztetések után a keretet megkettőzték, így kétszáznegyven millióval indulunk neki az idei évnek. Ennyiből kell gazdálkodnunk. 2007-re létezik egy kormányhatározat, ami ötszázmillió forintot irányoz elő a jövő évi rendezvényekre. Meg kell várni az új kormány megalakulását, hogy 2007-ről tényszerűen lehessen beszélni.

– *Milyen szakaszában van a 2007-es programok kialakítása?*

– Vannak biztos pontok: például Schleswig-Holstein-ben a zenei fesztiválon Magyarország lesz a díszvendég. A karlsruhei Kempelen Farkas kiállítás és a köré szerveződő rendezvények szintén biztosnak tekinthetők.

– *Mikor tekintené sikeresnek az évadot?*

– Több fokmérője lehet a sikernek. Az egyik ezek közül a sajtómegjelenések száma, a látogatottsági adatok s a visszhang a német közvéleményben. Ezek is fontosak, ám én azt tekinteném igazán sikernek, ha a különféle rendezvényeken kialakított kapcsolatok a jövőben tovább élnek, működnének.

Néhány nyári program a kulturális évad műsorából:

Május 18. – június 18.

Lakner László festőművész kiállítása „real” címmel a berlini Collegium Hungaricumban.

Május 24. – november 1.

Sissy Magyarországon – kiállítás Aichachban.

Május 26. – július 2.

Szerzőporték – fotókiállítás magyar írók, költők arcképeiből Berlinben.

Június 2. – szeptember 3.

A magyarországi szecessziós kerámia – a pécsi Zsolnay Múzeum kiállítása Berlinben.

Június 6.

Amadinda Ütőegyüttes hangversenye Detmoldban.

Június 12.

Darvas László: „Wenn ein Mittelstürmer träumt – Ha egy középcsatár álmodik” című könyvének bemutatása Berlinben.

Június 21. – szeptember 10.

Moholy-Nagy László „Rajzok az első világháborúból” című kiállítása Berlinben.

Június 22.

A regensburgi Kamarazenekar Bartók és Dohnányi műveket játszik – Regensburg.

Június 26.

Bartók Béla: Csak tiszta forrásból – tudományos tanácskozás Münchenben.

Július 2.

A Győri Balett fellépése Regensburgban a Musica Europa kulturális ünnep keretében.

Július 7. – augusztus 20.

Forgács Péter: A dunai Exodus – képzőművészeti kiállítás Ulmban és Oldenburgban.

Július 8. – október 8.

Németek Magyarországon – Magyarok Németországban, történeti kiállítás Ulmban.

Július 10-11.

A Honvéd táncegyüttes előadásai Ulmban: „Bartók nyomában”, „Ki népei vagytok?”.

A programok bővebb listája a www.ungarischerakzent.hu internetes weboldalon található.

K. Z.

